

DEPARTAMENTUL DE STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ

REALIZAREA STUDIILOR DE FEZABILITATE
ÎNTR-O SERIE DE STATE MEMBRE UE

OCTOMBRIE 2017

Documentare și sinteză: Dan Alexandreanu, consilier parlamentar

Sinteza documentară poate fi accesată direct pe Intranet la pagina Direcției studii și documentare legislativă.

* Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă sunt cu caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților.

C U P R I N S

INTRODUCERE	4
METODOLOGIA BĂNCII MONDIALE PRIVIND ELABORAREA STUDIULUI DE FEZABILITATE	5
STATE MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE	9
AUSTRIA	9
BELGIA	11
CEHIA	12
CIPRU	12
DANEMARCA	13
ESTONIA	13
FINLANDA	14
FRANȚA	14
GERMANIA	15
ITALIA	16
LETONIA	18
MAREA BRITANIE	18
POLONIA	18
SLOVACIA	19
SLOVENIA	19
SPANIA	20
SUEDIA	20
SUA	21
BIBLIOGRAFIE	22

INTRODUCERE

În practică sunt utilizate două tipuri de studii:

- *de prefezabilitate*;
- *de fezabilitate*.

• Studiul de prefezabilitate reprezintă documentația care fundamentează necesitatea și oportunitatea realizării unui proiect, a unei investiții. Acesta cuprinde principalele informații tehnice, economice și financiare ale proiectului respectiv.

De regulă, studiul de prefezabilitate este elaborat de autoritatea care dorește să realizeze un proiect de lucrări, în infrastructură sau oricare alt domeniu. În cazurile în care autoritatea publică nu deține capacitatea organizatorică și tehnică pentru elaborarea studiului de prefezabilitate, aceasta poate apela la serviciile unui consultant sau ale unei societăți specializate, selecția acestuia realizându-se conform prevederilor legale.

• Studiul de fezabilitate reprezintă evaluarea și analiza potențialului unui proiect care urmărește să vină în sprijinul procesului decizional prin faptul că evidențiază în mod obiectiv și rațional punctele forte și punctele slabe ale acestuia, oportunitățile și amenințările și prin faptul că identifică resursele necesare pentru punerea sa în practică și, în ultimă instanță, perspectivele de succes ale acestuia. Rezultatele studiului de fezabilitate trebuie să ofere informații complete din care să rezulte că:

- proiectul poate fi realizat;
- au fost luate în considerare toate alternativele de realizare a proiectului;
- în cazul în care va fi realizat, proiectul răspunde cerințelor și politicilor autorității publice sau societății care îl dorește pus în practică;
- proiectul beneficiază de finanțare.

Studiul de fezabilitate trebuie să acopere într-o manieră cantitativă principalele aspecte tehnice, financiare, economice, sociale, instituționale și de mediu ale proiectului. De asemenea, acesta trebuie să identifice și să definească în termeni financiari riscurile de proiect, realizându-se, în același timp, și matricea preliminară de repartitie a riscurilor de proiect.

Entitatea care vrea să realizeze proiectul poate solicita întocmirea studiului de fezabilitate de către societăți specializate, care pot fi alese în baza criteriilor legale stabilite.

Principalele aspecte urmărite la un studiu de fezabilitate vizează analiza cost-beneficiu¹:

- identificarea investiției și definirea obiectivelor, inclusiv specificarea perioadei de referință;
- analiza opțiunilor;
- analiza financiară, inclusiv calcularea indicatorilor de performanță financiară: fluxul cumulat, valoarea actuală netă, rata internă de rentabilitate și raportul cost-beneficiu;
- analiza economică, inclusiv calcularea indicatorilor de performanță economică: valoarea actuală netă, rata internă de rentabilitate și raportul cost-beneficiu;
- analiza de risc.

¹ <http://www.metodologie.ro/studiuldefezabilitate.htm>

METODOLOGIA BĂNCII MONDIALE PRIVIND ELABORAREA STUDIULUI DE FEZABILITATE²

Potrivit studiului, o lucrare de investiții se materializează într-un obiectiv de investiții, care la final se regăsește în realizarea procesului de producție sub formă de capital fix. Scopul unei lucrări de investiții este acela de a realiza un cadru material pe care se desfășoară viitoarea activitate preconizată, ce are, după caz, un caracter productiv, social sau cultural. Astfel, toate acțiunile premergătoare punerii în funcțiune a unui obiectiv de investiții și transformării sale în capital fix sunt subordonate unui mecanism prin care capitalul fix trebuie să producă mărfuri, practic, să înlesnească desfășurarea activităților dorite.

Întrucât acest mecanism trebuie să fie simplu, flexibil și eficient, lucrările de investiții trebuie astfel organizate și realizate încât obiectivul rezultat să funcționeze la parametri optimi. În consecință, scopul final al creșterii eficienței economice a producției de mărfuri și servicii trebuie avut în vedere nu de la data punerii în funcțiune a capitalului fix, ci de la conceperea și proiectarea sa.

Întreaga strategie de concepere și realizare a obiectivelor de investiții, în conexiune cu rezultatele economico-financiare ale viitoarei producții de mărfuri, este cuprinsă în studiul de fezabilitate al fiecărui obiectiv de investiții. Așadar, studiul de fezabilitate reprezintă ansamblul de piese scrise - calcule tehnico-economice, desene, memorii de fundamentare, măsuri concrete de acțiune - privind necesitatea viitorului obiectiv, sursele de aprovizionare cu materii prime și piețele de desfacere, asigurarea capitalului - lichidități și credite.

În prezent, în România, studiile de fezabilitate se întocmesc în concordanță cu metodologia elaborată de Banca Mondială.

Ciclul unui proiect finanțat cu credite

Proiectele sunt realizate conform unor etape care fac parte dintr-un ciclu bine conturat:

- a) cercetarea și definirea proiectului;
- b) pregătirea proiectului;
- c) evaluarea proiectului;
- d) negocierea, aprobarea administratorilor și semnarea împrumutului;
- e) controlul executării și punerii în funcțiune;
- f) evaluarea retrospectivă.

Această structură este considerată un ciclu deoarece fiecare faza este nu numai o consecință logică a precedentei, ci le determină pe următoarele.

a) Cercetarea și definirea proiectului

Scopul acestei faze constă în găsirea proiectelor care să răspundă condițiilor cerute, pentru a putea fi finanțate. Proiectele trebuie să reprezinte o prioritate deosebită pentru dezvoltarea națională sau sectorială a unui stat, trebuind să asigure o rentabilitate suficient de mare, care să permită cel puțin acoperirea obligațiilor față de banca creditoare.

Definirea unui proiect implică verificarea a trei condiții:

- dacă sectorul economic la care se referă proiectul, precum și proiectul însuși sunt considerate ca fiind de înaltă prioritate pentru creșterea economică și sunt cuprinse în programul guvernamental;

² <http://www.rasfoiesc.com/business/afaceri/STUDIILE-DE-FEZABILITATE96.php>

- determinarea viabilității proiectului, ceea ce înseamnă posibilitatea găsirii unei soluții tehnice a problemelor la care se referă, compararea costului cu avantajele ce urmează să se obțină;

- de stabilit dacă guvernul acceptă finanțarea băncilor, având în vedere faptul că împrumuturile sunt acordate fie guvernelor sau organismelor guvernamentale, fie entităților private, cu asigurarea unei garanții din partea statului.

O problemă care trebuie rezolvată este aceea a căilor de urmat pentru identificarea unui proiect. Însăși formularea proiectului presupune identificarea căilor posibile pentru atingerea scopurilor propuse. În acest sens, sunt investigate diferite forme de realizare a proiectului, ținând cont de resurse, posibilitățile de utilizare eficientă a acestora, durată, etc.

Identificarea proiectelor se face pe baza orientărilor de perspectivă și a obiectivelor prioritare ale statelor. Pe baza acestor analize, se elaborează o primă schiță a soluțiilor, precum și a opțiunilor tehnico-economice.

Se pot utiliza două metode pentru identificarea proiectelor:

- metoda proiectului *releu*, în cazul când există un proiect în execuție sau deja aflat în curs de finalizare și se cere o extindere a acestuia, adică aceluiasi beneficiar i se acordă un alt împrumut, numit releu, pentru studii ulterioare de dezvoltare.

- metoda proiectelor susceptibile de a favoriza obiectivele de dezvoltare care se întemeiază pe studiile de dezvoltare a sectoarelor sau ramurilor economice.

Această fază este importantă în sensul că identificarea diferitelor elemente reale, favorabile va oferi unele garanții pentru parcurgerea celorlalte etape necesare în formularea și pregătirea proiectului.

b) Pregătirea proiectului de investiții

După identificarea unui proiect, el intră în faza de pregătire, timp în care are loc o perioadă de colaborare între structura financiară și beneficiarul împrumutului sau creditului. Pregătirea unui proiect presupune înfăptuirea anumitor acțiuni menite să aducă proiectul în situația de a fi recunoscut de investitor ca realizabil în privința aspectelor tehnice și de engineering, precum și a celor de ordin economic și financiar. Practic, se aprofundează datele din studiul precedent și se justifică soluția propusă, după analizarea tuturor aspectelor posibile. În această etapă, se adoptă o serie de decizii care sunt bazate pe aspecte de ordin tehnic, referitoare la poziție, amplasamentul investițiilor prevăzute, în general, pe caracteristicile tehnice ale proiectului.

Aspectele referitoare la amplasament vizează variantele de amplasament propuse, avantajele și dezavantajele fiecărei variante, costul terenului, etc.

Studiul tehnic al proiectului trebuie să pună în evidență disponibilitatea materiilor prime, accesul la tehnologiile avansate, oferta de forță de muncă, disponibilul de piețe potențiale, existența utilităților, precum și alte aspecte de interes public.

De reținut este faptul că se acordă o atenție deosebită mijloacelor tehnice și tehnologiilor care se adoptă în proiect, pentru ca acestea să reflecte cele mai noi realizări științifice și tehnice. În acest sens, entitatea financiară poate pune la dispoziția celor interesați oferte de utilaje și echipamente, precizări în legătură cu soluțiile tehnice și tehnologice care pot fi adoptate și, aspectele legate de calitatea și performanțele produselor finite similare, existente pe plan mondial.

Pregătirea proiectelor revine, în mod oficial, solicitantului de împrumut, banca asumându-și responsabilitatea de a supraveghea pregătirea proiectelor. Pretențiile unei băncii în privința pregătirii proiectelor sunt destul de cunoscute de solicitanții de

împrumuturi sau credite. Dacă nu există personal specializat pentru pregătirea unui proiect, se poate apela la serviciile unor specialiști din societăților de engineering pentru întocmirea studiilor de justificare. Acestea pot fi finanțate de solicitantul de împrumut din fondurile primite în cazul unui împrumut anterior sau, uneori, prin subvenții ori credite ale băncii, care au titlul de asistență tehnică.

Activitatea de engineering are în vedere stabilirea suprafeței terenurilor, tehnologiile, utilajele și lucrările civile. Referitor la tehnologii și utilaje se elaborează o schemă generală a utilajelor propuse:

- utilaje de producție;
- utilaje auxiliare;
- utilaje de service;
- piese de schimb, subansambluri, unelte,

și se face o estimare generală a costurilor de investiții, a utilajelor (locale sau străine). Lucrările civile trebuie să cuprindă descrierea generală a acestora privind clădirile, construcțiile civile speciale și stabilirea aproximativă a costurilor de investiții.

De asemenea, în pregătirea proiectului se au în vedere aspecte de ordin financiar, juridic și administrativ, de stabilire a resurselor de finanțare a investiției, studierea clauzelor de ordin juridic administrativ pe care le implică realizarea proiectului etc. În această etapă se determină, în linii mari, costurile și avantajele economice ale proiectului, pe variante.

c) Evaluarea proiectului

Etapă de evaluare a proiectului este deosebit de importantă, întrucât în decursul ei se studiază aprofundat fiecare aspect al proiectului. Operațiunea de evaluare se poate face de către beneficiarul împrumutului, cu asistența de specialitate a băncii. Aceasta operațiune se face integral de către entitatea bancară, atunci când pregătirea proiectului s-a efectuat de către instituții specializate sau consultanță.

Evaluarea trebuie să acopere 6 aspecte ale proiectului: tehnic, economic, comercial, financiar, gestionar și organizatoric.

În domeniul tehnic, trebuie să se stabilească cu certitudine că toate soluțiile au făcut obiectul unui studiu aprofundat și că au fost reținute numai soluțiile tehnice adecvate.

Proiectele tehnice propuse sunt analizate sub aspect economic, într-o formă definitivă, pe baza raportului costuri-beneficii.

Cu prilejul analizei definitive a soluțiilor tehnice, sub aspect economic, se caută și stabilirea relației optime a proiectului cu programul global de dezvoltare a țării respective, mai exact, se observă dacă sectoarele pentru care se acordă împrumutul au o prioritate ridicată în dezvoltarea economică a țării.

Aspectul comercial prezintă importanță pentru întreprinderile producătoare. În acest caz, se studiază elementele proiectului privind negocierile de vânzare-cumpărare, cererea pentru produsul ce se va fabrica, evoluția pieței de desfacere și a celei de aprovizionare cu materii prime, forță de muncă, etc.

Vânzarea și comercializarea produselor trebuie să vizeze:

- localizarea pieței de desfacere;
- competitivitatea anticipată ținând seama de producătorii existenți, potențiali, locali sau străini;
- veniturile din vânzările anuale estimate din produse și subproduse;
- costurile anuale estimate din promovarea vânzărilor și comercializare.

Aspectul financiar al proiectului este strâns legat de cel comercial, el comportând două laturi distincte: analiza prin prisma băncii și stabilirea măsurii în care valoarea proiectului poate fi acoperită.

Banca nu acordă împrumuturi pentru întreaga valoare a proiectului, finanțarea putând fi cuprinsă între 10-20% și 70-80% din total. Beneficiarul este obligat să participe la finanțarea diferenței cu fondurile sale, iar în lipsa acestora să apeleze la alte surse de credit, cum ar fi organismele naționale ale țărilor exportatoare de capital.

Evaluarea financiară a unui proiect poate, de asemenea, să aibă ca obiect asigurarea unui plan de finanțare care să furnizeze fondurile necesare construcției proiectului în termenul prevăzut. Când beneficiarul este un guvern care are dificultăți financiare, banca îi poate sugera o serie de dispoziții speciale, cu precădere deschiderea de credite anticipate sau efectuarea anumitor încasări fiscale pentru a se asigura o finanțare continuă și în timp util a proiectului.

O altă problemă financiară se referă la faptul că dacă întreprinderea, odată intrată în funcțiune, va putea să facă față obligațiilor financiare curente și viitoare. Întrucât banca acordă de obicei împrumuturi direct întreprinderii care execută proiectul, aceasta este preocupată de rambursarea și plata dobânzii. În acest scop se previzionează bilanțul întreprinderii respective, precum și contul său de profituri și pierderi, rentabilitatea rămânând principala condiție căreia banca îi subordonează toate acordările de împrumuturi întreprinderilor productive.

În analiza gestiunii, se are în vedere competența cadrelor superioare chemate să dirijeze construcția proiectului și să asigure ulterior gestiunea, precum și capacitatea de execuție a întregului personal al întreprinderii.

În privința analizei structurii administrative a întreprinderii sau a organismului care realizează proiectul, se cere ca întreprinderea publică productivă să se bucure de o anumită autonomie pentru administrarea afacerilor sale, ea trebuie să fie în afara imixiunilor politice și rigidității, inerente organismelor care sunt administrate direct de către stat.

d) Negocierea, aprobarea administratorilor și semnarea împrumuturilor

În cadrul negocierilor, banca și beneficiarul împrumutului se pun de acord asupra dispozițiilor care sunt indispensabile asigurării reușitei proiectului, ele devenind obligații juridice după semnarea acordului de împrumut.

Măsurile convenite între cele două părți, la sfârșitul negocierilor, devin parte a raportului de evaluare care este predat Consiliului Administratorilor Băncii.

e) Controlul realizării proiectelor

Această fază este o sarcină a băncii, în conformitate cu prevederile statutului său, banca trebuind să rezolve și să preîntâmpine eventualele greutăți ce ar împiedica desfășurarea lucrărilor.

Metodele de control ale unei entități financiare au evoluat în funcție de numărul și complexitatea proiectelor. Dacă inițial banca trimitea un reprezentant la fiecare proiect, care urmărea lucrările, odată cu înmulțirea proiectelor, aceasta metodă a întâmpinat dificultăți, din lipsa cadrelor necesare. Astfel, s-a recurs la metoda de primire de rapoarte periodice din partea beneficiarilor de proiecte, care trebuie să cuprindă informații asupra mersului lucrărilor. Pentru că nici această metodă nu a putut satisface toate cerințele controlului, mai ales în cazul proiectelor dificile, s-a adoptat o metodă combinată de control, adică verificări la fața locului și primirea de rapoarte, metoda fiind în vigoare în prezent.

Controlul pe care îl exercită banca se împarte în trei etape, de la semnare și până la intrarea în vigoare a împrumutului, pe timpul realizării investiției și controlul pe timpul exploatării proiectului, până la amortizarea integrală a împrumutului sau a creditului.

f) Evaluarea retrospectivă

Acesta este ultimul stadiu al ciclului unui proiect, care urmărește să se constate măsura în care proiectul dat în exploatare corespunde evaluărilor care au stat la baza finanțării de către bancă. Aceasta evaluare se concretizează într-un raport pentru fiecare proiect, iar anual se realizează o sinteză de ansamblu a rapoartelor ce se înaintează Consiliului Administratorilor, pentru examinare.

STATE MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE

- În statele membre ale Uniunii Europene analizate mai jos, nu se elaborează studii de fezabilitate și de fezabilitate pentru proiectele care nu au asigurată finanțarea.

- În marea majoritate a statelor membre UE, studiile de fezabilitate sunt încadrate în categoria contractelor de servicii, neexistând o legislație punctuală, specifică, pentru realizarea acestora. Au fost adoptate ghiduri, norme și documente metodologice care conțin o serie de cerințe ce trebuie îndeplinite de studiile respective. Autoritățile publice preferă, în general, să angajeze structuri specializate pentru întocmirea studiilor de fezabilitate din motive de transparență a costurilor.

- Soluția parteneriatelor public-private, respectiv cooperarea, în diferite forme, dintre autoritățile publice și mediul de afaceri, în scopul asigurării finanțării, construcției, renovării, managementului, întreținerii unei infrastructuri sau furnizării unui serviciu, se aplică în mod constant, fiind o soluție pentru dezvoltarea infrastructurii, construcției de școli sau spitale, pentru prestarea de servicii sociale (în special în parteneriat cu organizațiile non-guvernamentale) sau în domenii ca IT, transporturi, energie, etc.

- Analizele care se regăsesc pe site-urile societăților specializate în realizarea de studii de specialitate sau pe cele ale ministerelor de finanțe sau de dezvoltare nu analizează metodologia de punere în practică a proiectelor de stat, ci cele care sunt propuse de entitățile private statului, avându-se în vedere prioritățile guvernelor respective în domeniul dezvoltării.

AUSTRIA

Agenția pentru Dezvoltare a Austriei este structura care sprijină finanțarea proiectelor și asigură realizarea studiilor de fezabilitate, a parteneriatelor de afaceri și alianțelor strategice dintre societăți sau dintre autoritățile publice și societățile private.

Orice firmă care are un proiect de parteneriat de afaceri este verificată de ADA în ceea ce privește eligibilitatea și îndeplinirea cerințelor economice pentru plata contribuției proprii la proiectul propus. Un aspect deosebit de important vizează încadrarea proiectului propus în criteriile de dezvoltare ale statului³.

³ <http://www.entwicklung.at/en/actors/businesses/business-partnerships/how-to-obtain-funding/>

În cazul în care compania care aplică, îndeplinește cerințele de bază pentru finanțare, lucrările încep cu analiza proiectului propriu-zis. Aceasta înseamnă că ideea de proiect se traduce într-o cerere de finanțare - *Grant Application Business Partnership*. În esență, proiectul specifică mai detaliat obiectivele planificate. Acesta definește măsurile pentru atingerea obiectivelor și identifică beneficiile pentru populația țintă. Sunt calculați o serie de indicatori specifici, care sunt necesari pentru a măsura progresul și rezultatele proiectului.

În activitatea sa, ADA acordă o importanță deosebită aderării la prevederile și convențiile internaționale, cum ar fi Declarațiile Organizației Internaționale a Muncii (OIM), Orientările OCDE, Declarația Universală a Drepturilor Omului, etc.

Bugetarea reprezintă o altă parte a proiectului, în acest sens fiind completată o fișă de calcul detaliată pentru acordarea de ajutoare bugetare. Pentru studiile de fezabilitate există un cadru separat de lucru.

Dacă mai multe întreprinderi intenționează să depună împreună un parteneriat de afaceri, trebuie să se anexeze o declarație a consorțiului privind cererea de finanțare, care să cuprindă semnăturile tuturor partenerilor. Un consorțiu are dreptul de a solicita finanțare, dacă cel puțin un partener îndeplinește criteriile de asistență.

Cererea completă a proiectului este înaintată spre aprobare Comitetului de atribuire pentru parteneriatele de afaceri, care cuprinde reprezentanți ai *Oesterreichische Entwicklungsbank*, Ministerului austriac de Externe, Camerei Economice a Austriei și conducerii Agenției austriece pentru Dezvoltare. Dacă acest Comitet aprobă finanțarea proiectului, studiile de fezabilitate sunt aprobate printr-o procedură simplificată, consorțiul fiind notificat despre aprobarea subvenției necesare.

ADA acordă o importanță deosebită rapoartelor în curs, ca bază pentru acordarea ratelor individuale de subvenții. Monitorizarea proiectului se realizează prin întocmirea de rapoarte de activitate, inclusiv cele de contabilitate și audit. Pentru analiza implementării proiectului, trebuie întocmit un raport de progres la fiecare jumătate de an, care să prezinte o descriere a măsurilor luate, precum și o prezentare a rezultatelor actuale. Un studiu de fezabilitate poate înlocui un raport de progres.

Raportul financiar intermediar înregistrează cheltuielile proiectului în cursul unui semestru. Auditul unui specialist extern trebuie să fie anexat la fiecare al doilea raport, o dată pe an.

Fondurile se plătesc la fiecare jumătate de an după examinarea și aprobarea rapoartelor și facturilor prezentate. În funcție de procentul convenit în buget și contractul de asistență (maximum 50%), ADA își plătește contribuția la costurile proiectului. Într-un proiect de 3 ani, fondurile sunt, prin urmare, plătite în șase tranșe.

Relocările bugetare substanțiale și prelungirile de termene sunt modificări contractuale care necesită aprobarea prealabilă în scris a ADA. În fapt, acestea nu pot conduce la o majorare a bugetului convenit prin contract. Acordarea de sume suplimentare se poate realiza doar atunci când elementele individuale din fișa de calcul general a parteneriatului de afaceri pentru acordarea de finanțări bugetare sunt depășite cu maximum 10%, dar nu mai mult de 10.000 de euro.

Deoarece ADA cheltuiește fonduri publice, principala preocupare este legată de transparența activității. În calitate de parteneri contractuali ai ADA, întreprinderile sunt obligate, în conformitate cu Orientările privind vizibilitatea cooperării în domeniul dezvoltării, să facă referire la ADA ca partener în toate activitățile de relații publice specifice proiectului.

BELGIA

În Flandra se regăsesc o gamă largă de opțiuni de finanțare a domeniului cercetare și dezvoltare, sub formă de burse, granturi, subvenții, etc. Proiectele finanțate includ⁴:

- studii de fezabilitate - rata de finanțare de 50%, plafon fixat: 50.000 euro;
- proiectele de inovare pentru IMM-uri, care au un anumit nivel de finanțare a riscurilor de 45% pentru SE (fonduri europene) și 35% pentru ME, plafonul fiind stabilit la 250.000 euro;
- programe de cercetare și dezvoltare de peste 100.000 euro pentru dezvoltarea de noi produse - rata de finanțare fiind de 25% pentru activitățile de dezvoltare, 50% pentru activitățile de cercetare industrială, cu posibile creșteri de 10% pentru IMM-uri sau proiecte internaționale. Grantul este limitat la un cuantum de 250.000 euro;
- proiectele "Sprint" pentru obținerea de noi cunoștințe (tehnologice sau de altă natură), rata de finanțare fiind de 25% și eventual o suplimentare de 10% în cazul cooperării internaționale între IMM-uri, plafonul fiind stabilit la 250.000 euro și altele.

Un studiu de fezabilitate în domeniul cercetării și dezvoltării vizează examinarea fezabilității și a relevanței investițiilor în domeniu la depunerea unui proiect. O întreprindere poate depune o cerere de studiu de fezabilitate individual sau în comun cu alte entități. Cererea se poate depune o singură dată pe an.

Companiile eligibile pot fi considerate toate societățile de la IMM-uri la entități multinaționale, cu activități (viitoare) în Flandra.

Pentru a fi eligibile, studiile de fezabilitate trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- pregătirea de proiecte inovatoare și cu risc ridicat;
- potențial mare de valorificare în Flandra;
- studiul trebuie să dovedească o viziune integrată asupra aspectelor tehnice și de afaceri.

Un factor decisiv pentru acordarea finanțării este măsura în care activitățile respective contribuie la dobândirea de cunoștințe prin care riscurile și oportunitățile investiției ulterioare pot fi mai bine estimate. Pentru aceste studii se poate acorda un sprijin financiar de până la 50% din costurile acceptate. Companiile nu pot primi cofinanțare pentru studiile individuale prezentate, ci pentru un portofoliu de studii de fezabilitate pe o perioadă de maxim 24 de ani, sumă maximă acordată fiind de 500.000 euro⁵. Suportul financiar maxim acordat pentru un studiu individual din portofoliu este de 50.000 euro/an. O aplicație de acest tip poate fi reînnoită maxim o dată.

Regiunea Flandra dispune de multe instrumente pentru finanțarea cercetării fundamentale/strategice și pentru cercetarea aplicată. Programele sunt derulate iar granturile specifice sunt alocate unei instituții de către agențiile operaționale FWO (în ceea ce privește cercetarea fundamentală) și IWT (în domeniul cercetării aplicate și industriale). Programele sunt deschise tuturor domeniilor. Astfel, IWT - Institutul pentru Inovare prin Știință și Tehnologie finanțează cercetarea și proiectele relevante, finanțând studiile specifice de fezabilitate⁶.

⁴ <https://www.flandersinvestmentandtrade.com/invest/en/activities/rd>

⁵ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/133558/133558_495897_23_2.pdf

⁶ <http://www.era-ib.net/ewi>

În Valonia, în domeniul cercetării, studiile de fezabilitate pot fi finanțate în proporție de 40-75% din cheltuielile efectuate de prestatorii externi de servicii care efectuează studiul. Acest sprijin financiar este disponibil pentru o perioadă maximă de 3 ani, cu o limită de plafon de 200.000 euro⁷.

În regiunea capitalei Bruxelles, subvenția pentru studiile de fezabilitate poate fi cuprinsă între 50 și 75% din valoarea totală a acestora.

CEHIA

Ministerul Dezvoltării Regionale are în responsabilitate alegerea proiectelor de importanță deosebită pentru dezvoltarea regiunilor și cofinanțarea studiilor de fezabilitate.

Agencia pentru dezvoltare încurajează companiile cehe să contribuie la dezvoltarea mediului de afaceri și transferul de know-how către partenerii locali. Aceasta oferă un sprijin financiar de cofinanțare de până la 90% în pregătirea proiectelor și de 50% în faza de implementare. Proiectele trebuie implementate de către companiile cehe în colaborare cu partenerii locali⁸.

Sunt cofinanțate următoarele activități:

- studiile de fezabilitate;
- transferul de know-how;
- consolidarea capacităților;
- elaborarea de planuri de afaceri;
- crearea de asociații și parteneriate de afaceri, care au proiecte pe termen lung.

CIPRU

Conform ghidului practic pentru bune practici, studiile de fezabilitate trebuie să conțină o descriere a mediului de afaceri în care este înglobat proiectul propus: oportunitatea de afaceri, produsele și serviciile disponibile, tehnologia și tendințele comerciale sau operaționale, modificările legislative, strategia sau obiectivele urmărite, etc⁹. De asemenea, acestea trebuie să cuprindă o descriere completă a oportunităților, impactul asupra afacerilor firmei, termenele de soluționare.

Evaluarea fezabilității trebuie să cuprindă o descriere detaliată a fiecărei opțiuni de soluție, enumerarea criteriilor utilizate pentru a clasifica opțiunile alternative (implementarea tehnică, impactul asupra mediului, durabilitatea, viabilitatea economică, acceptarea socială).

Nu în ultimul rând trebuie atașate documentații referitoare la studiu, cum ar fi: rezultatele unei analize cost/beneficiile economice ale fiecărei opțiuni, documentele și statisticile de cercetare de piață, rapoartele de evaluare a riscurilor, rezultatele evaluării fezabilității detaliate, etc.

⁷ http://www.investinwallonia.be/gbl_tags/technical-feasibility-study/?lang=en

⁸ http://www.czechaid.cz/wp-content/uploads/2016/09/Factsheet_B2B_Programme_CZDA.pdf

⁹ http://www.publicprocurementguides.treasury.gov.cy/OHS-EN/HTML/index.html?1_5_1_3_feasability_study.htm

DANEMARCA

Organizarea unui proiect prin modelul Parteneriatului Public Privat depinde de proiectul respectiv și modul de realizare. Câteva linii directoare generale stabilite pentru utilizarea modelului PPP pentru un proiect de infrastructură publică sunt următoarele:

- atunci când costurile sunt considerabile, fiind interdependente cu cheltuielile de capital inițiale;
- atunci când proiectele de infrastructură sunt recurente. Acest lucru permite atât sectorului public, cât și celui privat să reducă costurile inițiale;
- atunci când pot fi introduse taxe de utilizare pentru lucrările realizate;
- când relațiile dintre părțile interesate sunt complexe, avantajele proiectului putând fi optimizate în raport cu diferitele grupuri de interese.

Fezabilitatea modelului PPP diferă de asemenea între diferitele tipuri de proiecte de infrastructură care se doresc a fi realizate în Danemarca: transporturi, construcția de utilități, servicii și infrastructură socială, etc¹⁰.

Criteriile pentru acceptarea proiectului vizează următoarele aspecte¹¹:

- obiectivul;
- descrierea în clar a tehnologiei propuse;
- stabilirea cu claritate a maturității și riscurilor proiectului;
- includerea de tehnologii inovatoare;
- fezabilitatea proiectului;
- faptul că soluția aleasă poate fi reprodusă și în alte situații.

Pe lângă aceste aspecte se mai au în vedere: organizarea, valoarea de piață, finanțarea proiectului, cooperarea public-privată, etc.

ESTONIA

Aplicațiile pentru realizarea de obiective de interes național se poate face prin depunerea de formulare de cerere standard, care cuprind propuneri privind realizarea de studii de fezabilitate pentru proiectele de dezvoltare. Eligibilitatea solicitantului se stabilește în funcție de tipul de societate: cercetare și dezvoltare, de stat sau privată.

Schemele de finanțare ale obiectivelor din domeniul cercetării și dezvoltării (studii de fezabilitate, cercetarea aplicată și dezvoltarea de produse) s-au bazat pe o combinație de împrumuturi/subvenții, acoperind până la 50% din costul studiilor de fezabilitate.

Un studiu de fezabilitate trebuie să acopere, printre altele, următoarele aspecte:

- abordarea eșecului pieței;
- evitarea distorsionării sectorului privat existent, în care există operatori ce oferă împrumuturi;
- necesitatea implementării unei structuri robuste de guvernare corporativă pentru asigurarea responsabilității;
- necesitatea unei cunoașteri locale aprofundate a mediului de operare local/culturii bancare, înainte de depunerea unei aplicații la un fond de finanțare și garantare¹².

¹⁰ [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Organization_and_financing_of_public_infrastructure_projects/\\$FILE/OPP_public_infrastructure_projects_mainreport_2013.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Organization_and_financing_of_public_infrastructure_projects/$FILE/OPP_public_infrastructure_projects_mainreport_2013.pdf)

¹¹ https://ens.dk/sites/ens.dk/files/call_for_proposals_2016.pdf

¹² https://www.eas.ee/images/doc/sihtasutusest/uuringud/innovatsioon/riskikapitali_eeluuring.pdf

După intrarea în Uniunea Europeană, costul suportat de stat din fondurile de dezvoltare a fost stabilit la 25% din valoarea proiectului respectiv.

Proiectele dezvoltate în Estonia, inclusiv în ceea ce privește finanțarea studiilor de fezabilitate, primesc sprijin din partea a două fonduri:

- *Interreg IIIB* - pentru domeniul dezvoltării regionale;
- Fondul de coeziune - pentru cercetarea dezvoltării infrastructurii.

FINLANDA

Potrivit ghidului privind finanțarea studiilor de fezabilitate¹³ în domeniul comerțului exterior, firmele specializate trebuie să ofere consultanță cu privire la pregătirea propunerilor de proiecte solicitând "finanțarea concesională" a exporturilor Finlandei către țările în curs de dezvoltare. Acest tip de credit concesional se acordă cu respectarea unor norme și condiții care guvernează schema de credit.

Pentru a asigura conformitatea propunerilor cu regulile și condițiile impuse, autoritățile, prin Ministerul afacerilor externe și FINNVERA Ltd. solicită un studiu de fezabilitate în limba engleză, care abordează aspectele tehnice, financiare, de mediu și sociale ale proiectelor, trebuind evidențiată eligibilitatea propunerilor de proiecte pentru obținerea finanțării concesionale.

Proiectele finanțate prin credite concesionale fac parte din cooperarea oficială de dezvoltare a statului finlandez cu țările în curs de dezvoltare.

În cazul proiectelor ce vizează instrumente financiare, nu există un formular standard pentru finanțarea oferită de *Finnfund*.

Proiectele pot fi încadrate în domenii precum:

- analiza pieței: - analiza concurenților (avantaje locale/internaționale, comparative și competitive ale proiectului); - strategie de marketing, inclusiv planuri de vânzări pentru piețele locale / export;
- tehnologie, infrastructură;
- construcții;
- transfer de tehnologie;
- producție;
- mediu;
- materii prime și resurse alternative, etc.

Entitățile care înaintează proiecte trebuie să prezinte și planul de finanțare (sursele de finanțare - instituții locale/internaționale, fonduri pe termen lung/pe termen scurt), precum și propunerea pentru implicarea *Finnfund* (capitaluri proprii și/sau împrumuturi), la proiectul respectiv¹⁴.

FRANȚA

Potrivit prevederilor Legii nr. 85-704 din 12 iulie 1985 privind controlul public, proprietarul este persoana juridică menționată de lege pentru care se construiește lucrările (statul și instituțiile sale publice; autoritățile locale, instituțiile publice create în temeiul art. L. 321-1 din Codul de urbanism, asociațiile acestora, etc.).

¹³ <http://formin.finland.fi/public/default.aspx?contentid=97403>

¹⁴ https://www.finnfund.fi/tuotteet_ja_palvelut/en_GB/project_plan/

Proprietarul îndeplinește o funcție de interes general, fiind în responsabilitatea sa, după ce a constatat fezabilitatea și oportunitatea programului propus, de a stabili locul, programul, pachetul financiar, de a asigura finanțarea, modalitatea de desfășurare a lucrărilor și încheierea cu contractorii aleși a contractelor de studiu și de execuție a lucrărilor. Titularul de proiect definește obiectivele programului și necesitățile pe care trebuie să le îndeplinească, precum și cerințele de calitate, planificare urbană, integrare arhitecturală, funcțională, tehnică și economică în peisaj. Cu toate acestea, programul și pachetul financiar estimat, definit înainte de începerea proiectelor, pot fi specificate de către autoritatea contractantă înainte de începerea oricărei etape a proiectului¹⁵.

Studiile de fezabilitate sunt finanțate din fondurile specifice activității dorite. Fondul Municipal Verde, de exemplu, oferă finanțare municipalităților pentru a efectua studii de fezabilitate ce sprijină inițiativele de dezvoltare durabilă:

- eficiența energetică și energie alternativă;
- transport și eficiența utilizării combustibilului;
- gestionarea și re folosirea deșeurilor;
- calitatea și conservarea apei;
- situri contaminate.

Un astfel de studiu de fezabilitate trebuie să includă cel puțin¹⁶:

- informații de bază privind performanțele de mediu actuale;
- o explicație tehnică a modului în care proiectul propus va îndeplini sau depăși cerințele de eligibilitate pentru mediu.

Pentru a optimiza eficacitatea studiului, este necesară:

- furnizarea de informații contextuale cu privire la diversele opțiuni de proiect;
- prezentarea criteriilor și modelelor de selecție pentru sprijinirea performanțelor ecologice;
- evaluarea costurilor de exploatare și de întreținere;
- descrierea principalelor riscuri ale proiectului, propunerea de soluții și recomandări privind gestionarea riscurilor;
- stabilirea calendarului proiectului;
- întocmirea unei analize a ciclului de viață;
- propunerea unui plan financiar.

GERMANIA

DEG - Asociația Investitorilor germani și *Entwicklungsgesellschaft mbH* utilizează fonduri de la Ministerul German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ) pentru a cofinanța activitatea inițială desfășurată de firmele private pentru introducerea de noi tehnologii. Companiile mici și mijlocii care își desfășoară activitatea în cadrul Uniunii Europene, care au o cifră de afaceri anuală mai mare de 500 milioane euro și au intenții ferme de implementare a unor proiecte importante pentru stat, beneficiază de finanțarea parțială a studiilor de fezabilitate¹⁷. DEG oferă maximum 50% din costurile studiilor de fezabilitate (până la o limită superioară de 200.000 euro).

Studiul de fezabilitate trebuie să descrie în detaliu investiția propusă de către societatea respectivă, aceasta trebuind să fie plauzibilă, să poată fi aplicată cu succes

¹⁵ <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000693683>

¹⁶ <https://fcm.ca/accueil/programmes/fonds-municipal-vert/ce-que-nous-finan%C3%A7ons/%C3%A9tudes-de-faisabilit%C3%A9.htm>

¹⁷ https://www.deginvest.de/DEG-Documents-in-English/Range-of-Services/Special-Programmes/Feasibility-Studies_Overview_2016_10.pdf

și să fie rentabilă. Costurile pentru studiul de fezabilitate trebuie să fie proporționale cu angajamentele planificate de firma din sectorul privat.

Compania trebuie să fie în măsură să utilizeze rezultatele studiului de fezabilitate și să aibă capacitatea financiară de a-și asuma realizarea proiectului propus.

Studiul de fezabilitate trebuie finalizat în termen de 12 luni, iar costurile sunt rambursate în două tranșe în conformitate cu performanțele proiectului. Prima tranșă se achită la inițializarea studiului, a doua plată se achită la finalizarea acestuia. DEG decide asupra detaliilor de plată, verificând oportunitatea costurilor suportate în timpul implementării studiului de fezabilitate. Dacă pe parcursul perioadei de implementare devine evident că investiția propusă nu este fezabilă, DEG își rezervă dreptul de a reduce suma de cofinanțare¹⁸.

ITALIA

La începutul anilor 2000, finanțarea proiectelor de către persoane de drept privat a fost utilizată ca o modalitate de a face față lipsei de resurse publice, dar fără să existe o evaluare prealabilă adecvată a costurilor sau în ceea ce privește durabilitatea investiției.

În contextul contractelor publice și, în special, al procedurilor legate de parteneriatele public private, legiuitorul a trebuit să identifice modalitățile adecvate prin care să se permită determinarea rentabilității și aplicarea legală a instrumentelor juridice. Astfel, Decretul legislativ nr. 152/2008, care a modificat Codul contractelor publice, a impus autoritățile publice care intenționează să realizeze o serie de proiecte de dezvoltare, finanțate în conformitate cu prevederile Codului, pregătirea de studii de fezabilitate¹⁹.

Studiul de fezabilitate conține teste tehnice și economice și reprezintă un instrument-cheie prin care se verifică fezabilitatea tehnică și sustenabilitatea economică și financiară, putând identifica un adevărat "caz de afacere", o modalitate de a genera valoare.

Prin urmare, pe lângă faptul că studiul conține o descriere a caracteristicilor funcționale, tehnice, operaționale, economice și financiare ale activității ce urmează a fi realizată, acesta trebuie să includă și o analiză a posibilelor alternative la soluția identificată. Identificarea și repartizarea adecvată a riscurilor este esențială pentru a fi eficient să se inițieze un PPP (spre deosebire de utilizarea altor instrumente juridice, cum ar fi, de exemplu, o licitație).

Autoritatea pentru supravegherea contractelor publice pentru lucrări, servicii și consumabile, care a fost înlocuită cu Autoritatea Națională Anticorupție din Italia, a stabilit conținutul studiilor de fezabilitate prin Decizia nr. 1/2009. Ulterior, art. 14 al noilor reglementări (Decretul prezidențial nr. 207/2010) pentru punerea în aplicare a Codului, a reiterat aceste norme, adăugând necesitatea de a verifica posibilitatea ca proiectul să fie realizat prin intermediul contractelor PPP în conformitate cu prevederile art. 3 din Cod și, în special, dacă studiul de fezabilitate urmează să fie folosit ca bază pentru o licitație, precum și posibilitatea ca proiectul să fie realizat printr-o concesiune sau printr-un contract²⁰.

¹⁸ <https://www.deginvest.de/International-financing/DEG/Unsere-L%C3%B6sungen/Machbarkeitsstudien/index.html>

¹⁹ http://www.rgs.mef.gov.it/_Documenti/VERSIONE-I/Comunicazione/Eventi/OCSE/OCSE_PPP_def_05-05-2015-Cop.pdf

²⁰ https://www.serviziopubblici.it/informazioni/doc/Decreto_Legislativo_n_152_11_settembr

Analiza riscurilor de transfer către partenerul privat este deosebit de importantă în ceea ce privește evaluarea eficacității costurilor unei finanțări de proiect sau a unei tranzacții PPP: autoritățile publice ar trebui să transfere doar acele riscuri pe care partenerul privat - datorită cunoștințelor tehnice de specialitate sau a experiențelor anterioare - este capabil să le minimizeze, reducând probabilitatea producerii unui impact economic negativ în astfel de evenimente. Separarea clară a sarcinilor, încredințarea construcției și funcționarea ulterioară a lucrărilor - dar, în special, necesitatea de a finanța investiția cu fluxurile de numerar necesare - încurajează partenerul privat să funcționeze cu eficiență maximă și eficacitate.

Ca parte a mecanismului de supraveghere a contractelor publice, Autoritatea Națională Anticorupție a analizat planificarea, construirea și gestionarea unor mari construcții - spitale, autostrăzi, drumuri cu taxă, sisteme de metrou, rețele de tramvai, infrastructura rapidă de transport, centrale electrice și centrale pe deșeuri, a căror valoare a variat de la 100 de milioane la 2 miliarde de euro.

În scopul desfășurării activității descrise mai sus, Autoritatea a creat o procedură de supraveghere pe baza unei cercetări direcționate și aprofundate (inclusă într-un proiect cunoscut sub numele de "SIMOG 4"). Aceasta conține o serie de informații generale, printre care:

- planul pe trei ani și o listă anuală a extrasului de cont;
- proiectul în sine;
- nota sau cererea de ofertă;
- raportul general descriptiv al proiectului;
- decizia de a contracta;
- formele de publicitate, inclusiv pre- și post-informare;
- rapoartele de oferte;
- modelul de acord folosit ca bază pentru licitație;
- raportul privind modificările aduse proiectului în interes public;
- aprobările necesare și studiul de fezabilitate;
- planurile definitive și executive, documentele referitoare la proiect;
- raportul privind profesioniștii responsabili de supravegherea proiectului, atât pentru autoritatea contractantă, cât și pentru concesionari, etc.

Propunerile de interes public, prevăzute de lege, pot fi supuse spre analiză administrațiilor publice prin intermediul unor studii de fezabilitate sau a unor solicitări concrete privind realizarea de lucrări publice. Administrațiile trebuie să evalueze propunerile în termen de șase luni de la primirea acestora, potrivit propriilor programe. Adoptarea proiectelor nu stabilește niciun drept al propunătorului de a solicita o remunerație pentru munca realizată.

În principiu, se acordă o sumă de 30.000 de euro pentru sprijinirea dezvoltării ulterioare a planului de afaceri și a activităților de fezabilitate aferente.

Liderul de proiect care urmează abordarea metodologică stabilită în ghid, trebuie să furnizeze o serie de informații ce privesc:

- descrierea proiectului;
- ipotezele privind investițiile;
- analiza cererii și ipoteza de operare;
- datele bugetare și eventualele constrângeri privind utilizarea de finanțe publice;
- matricea de alocare a riscurilor.

LETONIA

Studiile de fezabilitate trebuie să conțină analize privind asigurarea eficienței administrative, respectarea standardelor metodologice, asigurarea coerenței cu nivelurile de finanțare și de direcție a lucrărilor.

Statul își asumă 50% din finanțarea studiilor de fezabilitate pentru întreprinderile mari și structurile de cercetare-dezvoltare, suma maximă acordată fiind de 60.000 de euro/an. Pentru întreprinderile mici, finanțarea studiilor de fezabilitate poate ajunge la 70% din suma totală, cu respectarea plafonului de 60.000 de euro/an.

Proceduri generale pentru acordarea sprijinului financiar al statului pentru studiile de fezabilitate sunt următoarele:²¹

- ajutorul de stat pe tipuri de organizații este alocat în conformitate cu prevederile art. 25 din Regulamentul nr. 651/2014 al Comisiei Europene de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea art. 107 și 108 din Tratat.

Pentru a asigura executarea continuă a proiectului, solicitantul trebuie să dispună de următoarele resurse:

- mijloace financiare sigure și suficiente;
- personal calificat;
- bază materială și tehnică.

Solicitanții trebuie să depună o cerere, un plan de afaceri și mai multe anexe descrise în Regulamentul Cabinetului, nr. 678/2007. Fiecare propunere este evaluată de cel puțin patru experți independenți, criteriul principal pentru obținerea subvenției fiind evaluarea pozitivă a experților, atât științifică cât și economică.

MAREA BRITANIE

Pe parcursul desfășurării etapelor inițiale ale proiectului, creditorii, împreună cu sponsorii și experții tehnici relevanți trebuie să realizeze studiile de fezabilitate necesare pentru a evalua viabilitatea proiectului. De asemenea, părțile analizează specificațiile proiectului pentru a stabili dacă acesta poate genera veniturile necesare pentru rambursarea datoriilor de proiect. Neajunsurile de performanță care apar pe parcursul realizării proiectului pot necesita o reevaluare a acestuia, a cheltuielilor sau în ceea ce privește rambursarea datoriilor.

În cazul studiilor de fezabilitate din domeniul cercetării-dezvoltării, echipele de proiecte pot solicita până la 60.000 de lire sterline pentru fiecare studiu de fezabilitate, având obligația de a asigura un nivel semnificativ de finanțare a proiectului²².

POLONIA

Societățile de profil care realizează studii de fezabilitate întocmesc 4 tipuri importante de materiale²³:

²¹ <http://www.eurekanetwork.org/countries/latvia>

²² https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/631718/Flexibility_Markets_Feasibility_Study_Competition_Guidance_-_final_draft.pdf

²³ <https://www.prospectus.com/poland-feasibility-study/?preview=true>

- rapoarte de fezabilitate imobiliare cuprind caracteristici precum cercetarea terenurilor, autorizațiile de construire, planurile de zonare, impactul asupra mediului înconjurător, problemele de trafic și impactul general asupra întreprinderilor din zonă, precum și oportunitatea generală de piață;
- studii de fezabilitate completă, care cuprind practici de afaceri ce trebuie puse în aplicare înainte de începerea unui proiect;
- studii de fezabilitate economică, care sunt mult mai ample decât analizele cost-beneficiu;
- studii de marketing, care se pot aplica într-un mediu local, regional, național sau global.

Studiile de fezabilitate joacă un rol esențial, fiind o analiză a legitimității și a viabilității unui proiect. Obiectivul studiului de fezabilitate este acela de a realiza o abordare multilaterală pentru realizarea unui proiect, care trebuie să includă următoarele aspecte:

- analiza pieței și fezabilitatea economică și financiară, în cadrul contextul principiilor adoptate;
- impactul asupra mediului;
- o analiză juridică, politică și socială a condițiilor locale. O astfel de analiză cuprinzătoare poate conduce fie la recomandarea și implementarea proiectului, fie la respingerea acestuia.

Toate proiectele sunt finanțate de societatea care dorește implementarea acestuia.

SLOVACIA

Codul pentru Managementul proiectelor desfășurate în Parteneriat Public Privat este destinat tuturor autorităților contractante, indiferent de modul de consultare și de solicitare de asistență financiară din cadrul schemei de tehnică pentru PPP.

Studiul de Fezabilitate și Comparatorul pentru Sectorul Public este un document metodologic care definește cerințele obligatorii privind realizarea unui studiu de fezabilitate al unui proiect PPP. Acesta trebuie să analizeze fezabilitatea financiară, tehnică și legală a unui proiect și este elaborat înainte de începerea proiectului²⁴.

Schemele pentru PPP sunt administrate de către Ministerul Finanțelor și de toate organele administrației publice centrale. Studiul trebuie să ofere o imagine de ansamblu asupra procesului de pregătire și implementarea proiectelor PPP pe o bază pas cu pas (trecând prin diverse etape). Acest document descrie, de asemenea, procedura de aprobare a proiectului PPP de către organismul responsabil, în funcție de autoritatea contractantă care pregătește proiectul PPP.

SLOVENIA

După introducerea în anul 2000 a Schemei de cofinanțare în realizarea proiectelor de interes național, a avut loc o creștere semnificativă a numărului de proiecte implementat de către autoritățile publice. Nivelul de cofinanțare al proiectelor depinde de tipul și bonitatea firmei, precum și de tipul proiectului, în general, firmele cu capital străin fiind mult mai active. În cofinanțare sunt cuprinse atât studiile de fezabilitate, cât cele de planificare și inițializare a proiectelor.

²⁴ <http://www.finance.gov.sk/en/Default.aspx?CatID=515>

Titularii proiectelor de investiții cu relevanță pentru statul sloven pot aplica pentru obținerea unei sume forfetare de 35.000 de euro pentru cofinanțarea studiului de fezabilitate.

SPANIA

În toate statele membre ale Uniunii Europene, inclusiv în Spania, funcționează entități specializate în servicii de consultanță în domeniul aplicațiilor de proiecte, indiferent dacă sunt finanțate din fonduri europene sau din bugetele statelor. Acestea au ca principale domenii de activitate²⁵:

- analiza oportunităților de finanțare;
- definirea proiectelor;
- verificarea eligibilității pentru finanțarea UE;
- servicii de consiliere în finanțarea publică;
- pregătirea studiilor de fezabilitate și a analizelor privind raportul dintre costuri și beneficii;
- finalizarea cererilor de granturi UE și gestionarea lor, etc.

Pe lângă acestea funcționează o serie de fonduri care asigură finanțarea activităților de afaceri ale companiilor spaniole, dar și ale societăților străine care desfășoară activități în Spania.

FIEX, de exemplu, asigură finanțări ale obiectivelor importante care trebuie construite în Spania, valoarea maximă a finanțării fiind de 30 milioane euro, iar suma minimă de 250.000 euro.

Un alt fond, FONPYME, asigură finanțarea proiectelor de interes pentru statul spaniol, cu sume cuprinse între 75.000 și 5 milioane de euro, ambele fonduri finanțând și studiile de fezabilitate ale proiectelor importante.

SUEDIA

NOPEF este administrat ca un fond de finanțare de către *Nordic Environment Finance Corporation* (NEFCO) în baza unui contract încheiat între Consiliul Nordic al Miniștrilor și NEFCO.

Obiectivul NOPEF este acela de a întări în mod specific companiile nordice, asigurând sporirea competitivității internaționale a acestora, oferindu-le o reducere a riscurilor sub forma unor împrumuturi condiționate pentru realizarea de studii de fezabilitate și activități pregătitoare pentru proiectele companiilor²⁶.

Comitetul NOPEF poate acorda împrumuturi condiționate pentru întreprinderile care au o cifră de afaceri de 50 de milioane euro și un număr maxim de 249 de angajați (conform criteriilor europene de definire a IMM-urilor), precum și societăților cu o cifră de afaceri de până la 100 de milioane euro și un număr maxim de 499 de angajați.

Împrumuturile condiționate sunt acordate pentru studii de fezabilitate a proiectelor concrete, cu posibilitate rezonabilă de realizare, într-o varietate mare de domenii economice.

²⁵ <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ro/Documents/about-deloitte/ro-md-full-spectrum-of-service-offerings-30092014.pdf>

²⁶ https://nopef.com/wp-content/uploads/2016/05/Nopef-TF_Guidelines.pdf

4. STATELE UNITE ALE AMERICII

În acordarea asistenței statului în cadrul programului stabilit în conformitate cu prevederile legale, Secretarul de stat competent este autorizat să împrumute orice persoană fizică sau juridică care a suportat până la 90% din costurile studiilor de fezabilitate și care are licențele necesare și alte aprobări federale, de stat sau locale, pentru realizarea unui proiect de interes regional.

Secretarul de stat poate anula soldul neplătit și orice dobândă acumulată din orice împrumut acordat pentru efectuarea unui studiu, dacă el stabilește, pe baza studiului, că proiectul de construcție nu este fezabil din punct de vedere tehnic sau din punct de vedere economic.

Suma maximă a împrumutului pentru costurile de construcție, cu acordarea de asistență, poate ajunge până la 75% din valoarea aferentă proiectului, în cazul în care secretarul constată că²⁷:

- au fost sau vor fi emise toate autorizațiile necesare și alte aprobări federale, de stat și locale, care sunt necesare pentru realizarea construcțiilor;
 - proiectul respectiv va respecta toate legile aplicabile în materie de protecție a mediului;
 - solicitantul solicită asistență pentru realizarea și finalizarea proiectului.
- Împrumuturile se efectuează din Fondul de dezvoltare specific lucrării.

²⁷ <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/30/1531>

BIBLIOGRAFIE

- <http://www.metodologie.ro/studiuldefezabilitate.htm>
- <http://www.entwicklung.at/en/actors/businesses/business-partnerships/how-to-obtain-funding/>
- <https://www.flandersinvestmentandtrade.com/invest/en/activities/rd>
- http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/133558/133558_495897_23_2.pdf
- <http://www.era-ib.net/ewi>
- http://www.investinwallonia.be/gbl_tags/technical-feasibility-study/?lang=en
- http://www.czechaid.cz/wp-content/uploads/2016/09/Factsheet_B2B_Programme_CZDA.pdf
- [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Organization_and_financing_of_public_infrastructure_projects/\\$FILE/OPP_public_infrastructure_projects_mainreport_2013.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Organization_and_financing_of_public_infrastructure_projects/$FILE/OPP_public_infrastructure_projects_mainreport_2013.pdf)
- https://ens.dk/sites/ens.dk/files/call_for_proposals_2016.pdf
- https://www.eas.ee/images/doc/sihtasutusest/uuringud/innovatsioon/riskikapitali_ee_luuring.pdf
- <http://formin.finland.fi/public/default.aspx?contentid=97403>
- https://www.finnfund.fi/tuotteet_ja_palvelut/en_GB/project_plan/
- <https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000000693683>
- <https://fcm.ca/accueil/programmes/fonds-municipal-vert/ce-que-nous-finan%C3%A7ons/%C3%A9tudes-de-faisabilit%C3%A9.htm>
- https://www.deginvest.de/DEG-Documents-in-English/Range-of-Services/Special-Programmes/Feasibility-Studies_Overview_2016_10.pdf
- <https://www.deginvest.de/International-financing/DEG/Unsere-L%C3%B6sungen/Machbarkeitsstudien/index.html>
- http://www.rgs.mef.gov.it/_Documenti/VERSIONE-I/Comunicazione/Eventi/OCSE/OCSE_PPP_def_05-05-2015-Cop.pdf
- https://www.serviziocontrattipubblici.it/informazioni/doc/Decreto_Legislativo_n__152__11_settembre_2008.pdf
- <http://www.eurekanetwork.org/countries/latvia>

- https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/631718/Flexibility_Markets_Feasibility_Study_Competition_Guidance_-_final_draft.pdf
- <https://www.prospectus.com/poland-feasibility-study/?preview=true>
- <http://www.finance.gov.sk/en/Default.aspx?CatID=515>
- <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ro/Documents/about-deloitte/ro-md-full-spectrum-of-service-offerings-30092014.pdf>
- https://nopef.com/wp-content/uploads/2016/05/Nopef-TF_Guidelines.pdf
- https://www.icex.es/icex/wcm/idc/groups/public/documents/documento_anexo/mde0/mjyy/~edisp/dax2014262234.pdf
- http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/133558/133558_495897_23_2.pdf
- <http://www.era-ib.net/ewi>
- https://ac.els-cdn.com/S1877705814019134/1-s2.0-S1877705814019134-main.pdf?_tid=d0dfddce-ac2b-11e7-9b96-00000aacb35e&acdnat=1507469164_25982ab33365f16e78c3c59974dcca93
- http://www.publicprocurementguides.treasury.gov.cy/OHS-EN/HTML/index.html?1_5_1_3_feasability_study.htm
- <http://www.uur.cz/images/1-uzemni-planovani-a-stavebni-rad/politika-uzemniho-rozvoje-aktualizace-1-2015/publikace-apur-cr-2015-en.pdf>
- https://www.mkm.ee/sites/default/files/6_2006_evaluation_of_the_design_and_implementation_of_estonian_rtdi_policy_-_terchnopolis_2005.pdf
- https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:VmEpMP55rdUJ:https://www.thegef.org/sites/default/files/project_documents/Latvia%252520%252520Biosphere%252520Reserve%252520C%2525206Apr01.doc+&cd=10&hl=ro&ct=clnk&gl=ro
- http://viaa.gov.lv/files/news/24067/starpzinojums_en.pdf
- <http://www.investopedia.com/terms/f/feasibility-study.asp>
- https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/631718/Flexibility_Markets_Feasibility_Study_Competition_Guidance_-_final_draft.pdf
- <https://www.gov.uk/government/publications/efa-contractors-framework-feasibility-study-template-2013>

- [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0627\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0627(01)&from=EN)
- http://www.agenziacoesione.gov.it/opencms/export/sites/dps/it/documentazione/servizi/materiali_uval/Metodi/MUVAL_30_Guida_SdF_ENG.pdf
- https://books.google.ro/books?id=6dPNCwAAQBAJ&pg=PA99&lpg=PA99&dq=Poland+law+funding+mechanism+for+feasibility+studies+and+technical+projects&source=bl&ots=kyMuGV-avg&sig=_rEnjBy1EgbZ9dADOomITzg-4bQ&hl=ro&sa=X&ved=0ahUKEwit8bTz6MTWAhVJZIAKHWFbBtUQ6AEIQTAF#v=onepage&q=Poland%20law%20funding%20mechanism%20for%20feasibility%20studies%20and%20technical%20projects&f=false
- <https://www.bioenergy2020.eu/files/publications/pdf/Promobio-final-www.pdf>
- http://www.irf.gyemszi.hu/kozbesz/svajci/zip_doc/ANNEX3.pdf
- <http://www.icnl.org/research/resources/ngogovcoop/engb54.pdf>
- http://www.eib.org/attachments/epec/epec_france_ppp_unit_and_related_institutional_framework_en.pdf
- <http://en.businessfrance.fr/Media/Default/Invest/C1e%20ENG%20Grants%20and%20Support.pdf>
- https://www.deginvest.de/DEG-Documents-in-English/Range-of-Services/Special-Programmes/Feasibility-Studies_Overview_2016_10.pdf
- <https://www.deginvest.de/International-financing/DEG/Unsere-L%C3%B6sungen/Machbarkeitsstudien/index.html>
- http://www.rgs.mef.gov.it/_Documenti/VERSIONE-I/Comunicazione/Eventi/OCSE/OCSE_PPP_def_05-05-2015-Cop.pdf
- http://www.agenziacoesione.gov.it/opencms/export/sites/dps/it/documentazione/servizi/materiali_uval/Metodi/MUVAL_30_Guida_SdF_ENG.pdf
- <http://www.rasfoiesc.com/business/afaceri/STUDIILE-DE-FEZABILITATE96.php>
- <https://fcm.ca/accueil/programmes/fonds-municipal-vert/ce-que-nous-finan%C3%A7ons/%C3%A9tudes-de-faisabilit%C3%A9.htm>
- <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/30/1531>